

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoP/29/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8316211032
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 12. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8316211032.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Martina Barana v právnej veci manželky E., právne zastúpená JUDr. Ing. Zuzanou Lodovou Amrichovou, advokátkou, Námestie slobody 25, Humenné proti manželovi O., právne zastúpený JUDr. Jánom Sopiakom, advokátom, so sídlom Štefánikova 17, Humenné, za účasti maloletých detí O. a A., bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny O., o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode, o odvolaní otca i matky proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 24. 05. 2017, č. k. 19P/474/2016-58 takto jednohlasne

r o z h o d o l :

Mení rozsudok v jeho napadnutej časti tak, že otec je povinný prispievať na výživu mal. H. a mal. K. na každé dieťa sumou po 100 Eur mesačne vždy do 15-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky počnúc dňom 27. 06. 2017 a v prevyšujúcej zamietavej časti rozsudok potvrdzuje.

Otec je oprávnený stretávať sa s mal. H. a mal. K. každý týždeň v utorok a štvrtok od 13:00 hod. do 15:00 hod., každý nepárny týždeň v sobotu od 09:00 hod. do 18:00 hod. a každý párný týždeň v nedeľu od 12:00 hod. do 18:00 hod..

Otec je povinný na začiatku styku prevziať mal. deti v mieste bydliska matky a po ukončení styku maloleté deti odovzdať v mieste bydliska matky.

Matka je povinná maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„Súd manželstvo L. U. a H. U. uzavreté dňa X.X.XXXX, ktoré je zapísané v knihe manželstiev G. vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XXX, pod poradovým číslom XX r o z v á d z a.

Na čas po rozvode z v e r u j e maloleté deti H. U., nar. XX.X.XXXX a K. U., nar. XX.X.XXXX do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok.

Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu maloletého H. U. sumou 60 eur mesačne, na výživu maloletého K. U. sumou 60 eur mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti výšky výživného súd návrh matky z a m i e t a.

Súd u p r a v u j e styk otca s maloletými deťmi takto:

Otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý párný utorok v čase od 17.30 hod. do 19.00 hod., každý nepárny utorok od 13.00 hod. do 15.00 hod., každú párnú sobotu a každú párnú nedeľu v čase od 13.00 hod. do 15.00 hod. za prítomnosti matky, pričom poslednú hodinu v sobotu a v nedeľu strávi čas otec s maloletými deťmi bez prítomnosti matky. Miesto stretnutia určí počas týždňa otec, miesto stretnutia počas víkendov určí matka. Otec sa s maloletými deťmi stretne pred miestom bydliska detí.

Náhradu trov konania súd účastníkom nepriznáva“.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 23, § 24 ods. 1, § 25 ods. 1 a 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine. (ďalej len „Zákon o rodine“).

3. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že vzťahy medzi manželmi sú vážne narušené, od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Manželia nezvládli manželské spolužitie, ktorému neprosperovalo ani to, že bývali u rodičov manželky. Ani jeden z manželov nemá záujem na obnovení manželského spolužitia, preto súd ich manželstvo rozviedol. Na čas po rozvoде zveril mal. deti do osobnej starostlivosti matky, na čom sa rodičia dohodli. Matka žiadala určiť výživné na každé dieťa po 130 Eur mesačne. Súd určil výživné po 60 Eur mesačne, pričom vychádzal z príjmu otca predstavujúceho minimálnu mzdu 365,36 Eur mesačne. Otec žije u svojich rodičov, ktorým prispieva na poplatky a stravu sumou 140 Eur mesačne, spláca pôžičku 279 Eur mesačne, ktorá mu bola poskytnutá ešte pred uzavretím manželstva. V súvislosti s dochádzkou do zamestnania mu vznikajú náklady na cestovné do F. a späť predstavujúce 70 Eur - 80 Eur mesačne. Po odpočítaní nevyhnutných nákladov otca na stravu, bývanie a cestovné v celkovej výške 220 Eur mesačne, otcovi zostáva suma 145,36 Eur mesačne. Z toho súd určil výživné 120 Eur mesačne na obe mal. deti. Keďže matka žiadala výživné po 130 Eur na každé dieťa a takémuto výživnému nezodpovedá príjem otca, súd návrh matky na určenie výživného v prevyšujúcej časti zamietol. Na základe predložených dokladov, najmä správ z poradensko-psychologického procesu je súd toho názoru, že momentálne nie je možné upraviť styk otca s mal. deťmi bez prítomnosti matky. Deti sú na matku naviazané a bolo by problematické upraviť styk otca s deťmi za situácie, keď mal. deti dvakrát za deň spia. Súd úpravu styku preto prispôbil režimu mal. detí a upravil styk počas týždňa za prítomnosti matky a počas víkendu prvú hodinu za prítomnosti matky a druhú bez jej prítomnosti, aby mal otec možnosť byť s mal. deťmi sám a dokázať, že je schopný sa o ne postarať aj bez prítomnosti matky. Aby rodičia netrávili čas len v domácnosti otca, súd rozhodol, že počas týždňa miesto stretnutia určí otec a počas víkendov miesto stretnutia určí matka. Súd je toho názoru, že na úpravu styku, t. j. bez prítomnosti matky deti nie sú pripravené a otec zatiaľ nemal možnosť byť s nimi sám. Zároveň súd doporučil otcovi i matke, aby pokračovali v psychologických konzultáciách za účelom zlepšenia ich vzájomných vzťahov, pretože postupom času by malo dochádzať k rozšíreniu styku otca s mal. deťmi, ktorý má právo podieľať sa na ich výchove.

4. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec i matka.

5. Otec odvolaním napadol výrok o úprave styku navrhujúc, aby odvolací súd v napadnutej časti zmenil rozsudok a upravil styk v zmysle návrhu otca. Má za to, že rozsah úpravy styku s mal. deťmi nezodpovedá záujmu mal. detí, zjavne zvyhodňuje matku pri výkone rodičovských práv, keď táto bude môcť stráviť s mal. deťmi všetok čas bez narušenia, pričom ju zvyhodnil aj v tom, že matka môže vybrať miesto trávenia času otca s mal. deťmi. Súd prvej inštancie prekvapivo zúžil rozsah styku už aj oproti súčasnému rozsahu upraveného neodkladným opatrením. Ak súd prvej inštancie zastáva názor, že svojim rozhodnutím umožnil otcovi dokázať, že je schopný postarať sa o mal. deti sám bez prítomnosti matky, nemožno takémuto odôvodneniu nič vyčítať. Pri tak krátkom čase styku otca s mal. deťmi niet žiadnej nádeje, aby si otec plnohodnotne budoval návyky pre denný režim detí. Nikdy nedostal príležitosť, aby sa aspoň pokúsil s deťmi vykonať denný spánok, čím je vylúčený z postupného integrovania sa do prirodzeného denného režimu mal. detí. Aj z pojednávania vo veci zo dňa 01. 03. 2017 vyplýva, že matka doposiaľ len raz umožnila otcovi uložiť mal. deti na denný spánok, tento postup však narušala a potom to už nikdy viac otcovi neumožnila. Súd až príliš radikálne obmedzil prvky práva otca stretávať sa so svojimi deťmi, právo vidieť deti v primeranom rozsahu, právo určiť miesto a spôsob trávenia času počas stretávania, právo výlučne výchovne na dieťa počas tohto času pôsobiť. Súd síce odôvodňuje, že k rozhodnutiu za prítomnosti matky ho viedla skutočnosť, že mal. deti sú na matku naviazané a že otec so starostlivosťou o deti nemá veľké skúsenosti, ale bol to práve súd, ktorý

sa spolupodieľal na vzniku takéhoto stavu (neodkladným opatrením). Súd svojim rozhodnutím nedal možnosť otcovi osvojiť si návyky starostlivosti o deti, súdom určené trvanie styku s deťmi je žalostne zúžené a rozhodnutie súdu prvej inštancie je v tomto smere výrazne kontraproduktívne, rozhodne nie v záujme mal. detí.

6. Matka odvolaním napadla výrok rozsudku, ktorým súd v prevyšujúcej časti návrh matky o určenie výživného zamietol. Uviedla, že súd vôbec nevzal do úvahy skutočnosť, že náklady na mal. deti - dvojčičky sú omnoho vyššie ako na jedno dieťa, pričom matka je nútená hradiť každý mesiac dvojnásobné platby za mal. deti, preto nie je možné súhlasiť s tým, že výživné vo výške 60 Eur na jedno dieťa je postačujúce. Vzhľadom na skutočnosť, že otec býva v spoločnej domácnosti svojich rodičov, pracuje v rodinnej firme, kde má skryto uvádzaný minimálny príjem, je možné predpokladať, že v možnostiach a schopnostiach otca je platiť výživné na mal. deti vo vyššej sume. Navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok vo výroku o určení výživného a uložil otcovi prispievať na výživu na každé dieťa sumou po 130 Eur mesačne. Zároveň uviedla, že rozhodnutie o úprave styku považuje za správne a primerané vzhľadom na vek mal. detí a ich naviazanosť na matku. Nie je možné prijať argumentáciu otca, aby tento určoval miesto stretnutia s mal. deťmi, nakoľko v takom prípade sa matka musí vždy podrobiť stretnutiu v byte jeho rodičov, kde je vystavená konfliktom. Ak sa bude realizovať stretnutie otca s deťmi aj na inom mieste, napríklad v rodičovskom dome rodičov matky, bude mať otec dlhší časový priestor na stretnutie s deťmi.

7. Otec podaním zo dňa 21. 06. 2017 označeným ako odvolanie doplnil dôvody odvolania a uviedol, že realizovaním styku určeného neodkladným opatrením bolo preukázané, že má dostatočne vytvorený vzťah k synom na to, aby úprava styku mohla prebehnúť aj bez prítomnosti matky. Synovia na otca reagujú kladne, majú ho rady, a ak styk bude realizovať len za prítomnosti matky, sťažuje to kontakt otca s deťmi. Nevie si vysvetliť, z čoho pramení presvedčenie súdu prvej inštancie, že zatiaľ je potrebné realizovať styk za prítomnosti matky. Pokiaľ ide o vzťah rodičov, tento nie je dobrý, lebo matka odmieta s otcom komunikovať a otec neverí, že sa tento vzťah zmení tým, že rodičia budú navštevovať psychológa. Rozšírenú úpravu styku otec navrhuje hlavne z dôvodu, že dve hodiny úpravy styku, keď má právo mať mal. deti u seba, nepostačujú k tomu, aby si mohol vytvoriť hlbší vzťah k synom. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na nové prejednanie a rozhodnutie.

8. Matka k odvolaniu otca navrhla rozsudok vo výroku o úprave styku potvrdiť a zmeniť rozsudok vo výroku o určení výživného v zmysle jej návrhu. Uviedla, že počas spoločného života otec uprednostňoval svoju prácu a koničky pred tým, aby trávil čas s ňou a mal. deťmi. Pokiaľ ho matka žiadala, aby na krátky čas dohliadol na deti, namietal, že nechať mu môže maximálne jedno z detí, pretože dve sú naňho priveľa a takú starostlivosť nezvládne. Po svadbe dokonca navrhol, aby každý z manželov ostal bývať u svojich rodičov s tým, že sa budú stretávať na základe dohody. Až na naliehanie rodiny sa prisťahoval k matke, avšak to nič nezmenilo na jeho prístupe, že čas aj naďalej najradšej trávil pri svojich rodičoch, kde mu bol poskytnutý komfort a starostlivosť, na ktorú bol zvyknutý a ktorú mu matka deti z dôvodu starostlivosti o dvoch novorodencov nemohla reálne poskytnúť. Počas celého prvého roka veku mal. detí otec nevyužil žiadnym spôsobom čas, počas ktorého si deti najsilnejšie formujú svoj vzťah k ľuďom z okolia na to, aby sa vytvorilo medzi nimi pevné citové puto. Naopak, radšej prichádzal neskoro z práce domov a vyhýbal sa akejkolvek starostlivosti o deti. Po opustení spoločnej domácnosti podal návrh na neodkladné opatrenie a domáhal sa úpravy styku s deťmi, pričom takto upravený styk sa realizuje zo strany matky bez výhrad a obštrukcií. Je zavádzajúce bagatelizovať úlohu matky pri styku otca s deťmi a nahovárať si, že pokiaľ matka detí už nedoťčí, nie je potrebná jej prítomnosť pri styku otca s deťmi. Nakoľko mal. deti sú v útlom veku, je nepochybné, že ich citová naviazanosť na matku je silná, bez ohľadu na ich stravovanie; v jej prítomnosti sa cítia v bezpečí, jej prítomnosť si vyžadujú. Počas celého spoluzitia manželov otec vystupoval voči matke ako muž, ktorý ešte nedozrel na rodičovstvo, nie je schopný postarať sa sám o seba, a preto uprednostňuje starostlivosť svojej matky, ktorá prevzala úlohu jeho ochrankyne hneď pri akomkoľvek náznaku konfliktu alebo rozdielnych názorov medzi manželmi a ktorá syna usmerňuje vo všetkých otázkach rodinných, osobných, vzťahových, aj existenčných. Je šokujúce, že napriek tomu, že takáto situácia je zjavná vo vzťahu otca detí a jeho matky, ktorej pripisuje iba ideálne vlastnosti, otec matku deti osočuje z toho, že priveľmi dbá na názor svojich rodičov a vraj urobí len to, čo jej povedia. V skutočnosti je tento prístup markantný iba u otca a vplyv rodičov matky detí sa prejavuje iba v bežných praktických záležitostiach súvisiacich s tým, že starí rodičia zo strany matky a matka so synmi bývajú spoločne v jednom rodinnom dome. Pokiaľ bude mať otec mal. detí za to, že s pribúdajúcim časom, emocionálnym zrením detí a zlepšením ich vyjadrovacích schopností je možná zmena úpravy styku, nič otcovi nebráni v budúcnosti podať návrh na zmenu úpravy styku. V súčasnosti

však rozsah a spôsob styku požadovaný otcom by bol pre deti neprimerane emocionálne zaťažujúci a zasahujúci do prirodzeného denného režimu, kedy by si mali zvyknúť vždy na iný spôsob fungovania režimu u otca a následne sa opäť preorientovať na bežný denný režim, na aký sú zvyknutí u matky. Na takýto spôsob fungovania sú však deti primálne a v ich veku sa ešte nevedia tak rýchlo adaptovať bez citovej ujmy, či narušenia systému a rituálov, ktoré sú u detí v ich veku nevyhnutné a deťmi vyžadované.

9. Otec k odvolaniu matky navrhol rozsudok vo výroku o určení výživného ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že pokiaľ bude mať možnosť určite sám a dobrovoľne bude súhlasiť so zvýšením výživného. Za súčasnej finančnej situácie si nemôže dovoliť ani vlastné bývanie, nemá na to dostatok finančných prostriedkov a je nútený bývať u svojich rodičov. Ak by mu rodičia finančne nevypomáhali, nezvládol by zo svojho príjmu uhrádzať ani určené výživné.

10. Kolízny opatrovník k odvolaniu otca i matky navrhol napadnutý rozsudok zmeniť, zaviazat' otca prispievať na výživu mal. detí podľa jeho schopností, možností a majetkových pomerov a upraviť styk otca s mal. deťmi každý párný utorok od 17:30 hod. do 19:00 hod., každý nepárny utorok od 13:00 hod. do 15:00 hod., každú párnú sobotu a každú párnú nedeľu v čase od 13:00 hod. do 18:00 hod. bez prítomnosti matky s tým, že otec mal. detí prevezme a matke ich odovzdá pred miestom ich bydliska a miesto styku otca s mal. deťmi určí výlučne otec mal. detí. Matka je povinná mal. deti na styk s otcom riadne pripraviť. Zdôraznil, že styk otca s mal. deťmi sa realizuje v zmysle uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12CoP/17/2016 zo dňa 21. 11. 2016. Otec sa s mal. deťmi stretáva za prítomnosti matky, avšak dožaduje sa úpravy styku bez jej prítomnosti, pretože počas styku medzi nimi vznikajú hádky a konflikty. Komunikácia medzi rodičmi je vzájomne útočná, obviňujúca a otec má záujem byť s deťmi čo najviac času, z tohto dôvodu navrhuje rozšíriť styk s mal. deťmi. Otec býva v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi v O., matka býva v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi v C.. Vzhľadom na to, že otec mal v minulosti konflikty s rodičmi matky, odmieta sa s mal. deťmi stretávať v mieste bydliska matky a matka sa odmieta stretávať s mal. deťmi v domácnosti otca, ak sú prítomní jeho rodičia. Aj psychológ referátu poradensko-psychologických služieb ÚPSVaR O. v správe zo dňa 17. 05. 2017 navrhuje rozšíriť styk otca s mal. deťmi formou predlžovania času, ktorý deti s otcom trávia, aby cez víkend deti spali u otca. Na začiatku navrhuje ako vhodnú prítomnosť matky, ktorá by uľahčovala deťom zvykať si na nové prostredie, v takom prípade bude mať otec možnosť postupne sa učiť zvládať nároky svojich detí a uspokojovať ich potreby v dostatočnej miere a matka bude mať možnosť presvedčiť sa o spôsobe starostlivosti, ktorú otec deťom poskytuje.

11. Odvolací súd po zistení, že odvolanie otca i matky bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) oprávnenými subjektmi (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 357 CSP), preskúmal rozsudok v napadnutej časti v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia ústneho pojednávania v súlade s ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario a dospel k záveru, že odvolanie otca i odvolanie matky je dôvodné.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd SR II. ÚS 78/05).

13. Matka v odvolaní namieta, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výživnom nevzal do úvahy skutočnosť, že náklady na dvojčky sú omnoho vyššie ako na jedno dieťa, že výživné po 60 Eur na každé dieťa je nepostačujúce a že je v možnostiach a schopnostiach otca platiť výživné vo výške po 130 Eur na každé dieťa.

14. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

15. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

16. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

17. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

18. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

19. Podľa ust. § 65 ods. 1 Zákona o rodine, ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

20. Pri určení výšky výživného sa prihliada na odôvodnené potreby oprávnených, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Odôvodnenými potrebami pri určovaní výšky výživného sú nielen základné a najnutnejšie hmotné potreby pre život človeka ako jedlo, ošatenie, obuv, ale aj ďalšie potreby dôležité pre vývoj a všestranný rozvoj osobnosti, rovnako sem patria aj náhodné výdavky spojené napríklad so zdravotným stavom alebo s koničkami dieťaťa. Miera odôvodnených potrieb je rôzna a je závislá od veku, fyzickej a duševnej vyspelosti, zdravotného stavu a pod..

21. Pri posudzovaní schopnosti a možností povinného rodiča nie sú rozhodné jeho skutočné zárobkové (majetkové) pomery, ale jeho reálne zárobkové (majetkové) pomery dané napríklad jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovnými skúsenosťami.

22. Z dôkazov realizovaných pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti od 07. 07. 2016. Matka je poberateľkou čiastočného invalidného dôchodku vo výške 160 Eur mesačne, zároveň poberá rodičovský príspevok vo výške 203,20 Eur mesačne a prídavky na mal. deti 47,04 Eur mesačne. Býva spolu s mal. deťmi v rodinnom dome u svojich rodičov. Otec je zamestnaný v rodinnej firme v predajni M.. a jeho príjem podľa dokladov predložených od zamestnávateľa predstavuje minimálnu mzdu. Býva u svojich rodičov, ktorým prispieva na vedenie domácnosti sumou 100 Eur mesačne. Napriek dosahovanej minimálnej mzde otec v priebehu konania preukázal, že spláca úver, ktorý nadobudol ešte pred uzavretím manželstva v celkovej výške 22 000 Eur, mesačnými splátkami po 279 Eur. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že ak je otec schopný splácať úver, je v jeho schopnostiach a možnostiach platiť vyššie výživné než aké určil súd prvej inštancie. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie rozoberané kritéria pri určovaní pomerov na strane rodičov nesprávne posúdil vo vzájomnej súvislosti s odôvodnenými potrebami na strane oprávnených mal. detí. Vzhľadom na to, že mal. deti sú dvojčičky vo veku X,X roka, s ohľadom na osobnú starostlivosť matky a aj na reálne schopnosti otca zabezpečiť si príjem v rodinnej firme, je otec schopný platiť výživné po 100 Eur mesačne na každé dieťa. Okrem mal. detí otec inú vyživovaciu povinnosť nemá, je zdravý, a zdatný. Všeobecne platí, že výživné by nemalo byť určené tak, aby viedlo k existenčným problémom povinného rodiča a jeho snahe z tohto dôvodu sa vyhnúť plneniu tejto povinnosti. Suma výživného určená odvolacím súdom zohľadňuje túto skutočnosť, zohľadňuje nevyhnutné výdavky mal. detí s tým, aby neboli ohrozené základné životné potreby otca mal. detí. Odvolací súd zároveň poznamenáva, že je povinnosťou otca usporiadať si život tak, aby bol schopný plniť nielen dlh z úveru, ale i vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k synom. Na margo nutnosti plnenia si vyživovacej povinnosti otcom odvolací súd zdôrazňuje, že narodením dieťaťa rodič berie na seba povinnosť a zodpovednosť, ktorá ho sprevádza po celý ďalší život, mnohokrát až do jeho vlastnej smrti. Preto je nevyhnutné, aby svoje záväzky a povinnosti vo vzťahu k mal. deťom dokázal vždy a za všetkých okolností splniť.

23. Výška výživného určená odvolacím súdom je plne súladná s hľadiskami, ktoré sú uvedené v ust § 75 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine. Preto odvolací súd zmenil rozsudok vo výroku o výživnom a zaviazal

otca prispievať na výživu mal. H. a mal. K. na každé dieťa sumou po 100 Eur mesačne, vždy do 15-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc dňom 27. 06. 2017, t. j. dňom právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva.

24. Otec sa odvolal voči výroku súdu prvej inštancie, ktorý upravil styk otca s mal. deťmi. Treba prisvedčiť tvrdeniam otca, že takáto úprava styku je nevyvážená a pri takejto úprave styku by otec s mal. deťmi trávil minimum času, ktorý nepostačuje k tomu, aby si otec so synmi vytvoril hlbší vzťah. Ide o veľmi krátky čas k tomu, aby sa otec mohol so synmi po určitý čas v pokoji pohrať, potešiť sa s nimi, zvlášť, keď je tam prítomná i matka, ktorá zasahuje do kontaktu otca s mal. deťmi. Odvolací súd prihliadal na to, aby boli zachované práva mal. detí na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a tiež, aby bolo rešpektované ich právo na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi. Obaja rodičia totiž majú právo podieľať sa na výchove mal. detí, na formovaní ich osobnosti, na tom, aby dieťa trávilo čo najdlhší čas s rodičom, ktoré mu nie je zverené do osobnej starostlivosti. V kontexte uvedeného dáva odvolací súd účastníkom konania do pozornosti čl. 41 ods. 4 Ústavy SR, z ktorého jednoznačne vyplýva, že starostlivosť o deti a ich výchova je nielen právom rodiča, ale aj právom dieťaťa, ktoré má právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť, pričom toto právo môže byť obmedzené výhradne na základe rozhodnutia súdu a v súlade s literou zákona.

25. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia (§ 28 ods. 2 prvá veta Zákona o rodine). Odvolací súd súčasne výslovne zdôrazňuje, že pri výkone týchto práv a povinností sú rodičia v prvom rade povinní chrániť mal. detí (§ 28 ods. 2 druhá veta Zákona o rodine), v záujme ktorých rozhodne nie je obmedzovanie kontaktu so žiadnym z jeho rodičov. Súd má tiež za to, že konfrontačné správanie rodičov rovnako nie je na prospech mal. detí, a preto dôrazne apeluje na všetky osoby, ktoré majú vplyv na výchovu a starostlivosť o mal. H. a mal. K., no predovšetkým na jeho rodičov, aby nadriadili záujmy a prospech mal. detí nad vlastné záujmy a negatívne postoje voči druhému rodičovi mal. detí.

26. V tomto kontexte odvolací súd poukazuje na ustanovenie Zákona o rodine, najmä § 24 ods. 4, podľa ktorého súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností, alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo mal. dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom vždy prihliadne na záujem mal. dieťaťa, najmä na jeho schopnosti, citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom, pričom dohliada na to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi a tiež na § 30 ods. 1, z ktorého znenia jednoznačne vyplýva, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia.

27. Vyššie uvedené potvrdil aj Ústavný súd ČR vo svojom náleze zo dňa 15. 03. 2016, č. k. III. ÚS 2298/15, v ktorom zdôraznil, že „ak súd rozhoduje o úprave styku rodičov s dieťaťom, musí zohľadniť tú skutočnosť, že obidvaja rodičia majú právo na osobnú starostlivosť o dieťa zásadne v rovnakej miere, tomu zodpovedá aj právo dieťaťa na starostlivosť obidvoch rodičov. Ak teda súd zverí dieťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, potom by malo byť dieťaťu umožnené sýkať sa s druhým rodičom v takej miere, aby bola táto zásada naplnená v čo najväčšej možnej miere“.

28. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že mal. H. a mal. K. sú oprávnení stretávať sa so svojim otcom v takej miere, aby bola zásada, z ktorej vyplýva, že obidvaja rodičia majú právo na osobnú starostlivosť o dieťa, zásadne v rovnakej miere, čomu zodpovedá aj právo dieťaťa na starostlivosť obidvoch rodičov, naplnená v najväčšej možnej miere. Najväčšia možná miera styku mal. dieťaťa by mala byť taká, pri ktorej nedochádza k oslabeniu či narušeniu citovej väzby mal. dieťaťa k rodičovi, ktorému nie je zverené do osobnej starostlivosti.

29. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že rodinné, bytové pomery u oboch rodičov sú na rovnakej úrovni. Kým matka býva v X-podlažnom rodinnom dome, ktorý je v osobnom vlastníctve jej rodičov, otec býva u svojich rodičov v X-izbovom byte, ktorý je v ich osobnom vlastníctve. Byt pozostáva z kuchyne, obývacej izby, spálne starých rodičov, izby otca, toalety a kúpeľne. Byt je zariadený a hygiena bývania je na dobrej úrovni, pričom ÚPSVaR O. konštatoval, že otec má vytvorené vhodné bytové podmienky pre realizáciu styku s mal. deťmi (správa z 23. 02. 2017, č. I. 20 spisu). Odvolací súd sa stotožňuje s názorom otca, že pri tak krátkom čase styku otca s mal. deťmi ako upravil súd prvej inštancie, niet žiadnej nádeje, aby si otec plnohodnotne budoval návyky pre denný režim mal. detí. Je nepochybné, že otec má vytvorené

bytové podmienky na to, aby mal. deti počas poobedňajšieho spánku cez víkend prespali uňho, pričom otec na základe doposiaľ nariadeného neodkladného opatrenia sa pravidelne s deťmi stretáva, buduje si vzťah so synmi, pričom doposiaľ nebolo zistené žiadne negatívne správanie sa otca k mal. deťom. Za takéhoto stavu niet dôvodu, aby mal. deti trávili len tak krátky čas s otcom, za prítomnosti matky, ako to určil súd prvej inštancie. Súdom prvej inštancie upravený styk nedal otcovi možnosť osvojiť si návyky v starostlivosti o mal. deti, prehľbil možnosť zásahu matky do vzájomných vzťahov otca a mal. detí a posilnil deštruktívny, t. j. druhoradý vzťah detí k otcovi. Súdom prvej inštancie upravený styk nedal možnosť otcovi osvojiť si návyky v starostlivosti o mal. deti, pretože súdom určené trvanie styku otca s mal. deťmi je úplne minimálne, rozhodne nie v záujme mal. detí.

30. Odvolací súd posúdil intenzitu, dĺžku stretávania sa otca s mal. deťmi aj s ohľadom na ich vek (X,X roka), denný režim (poobedňajší spánok od 15:00 hod. do 17:00 hod.), ako aj s pohľadom na to, do akej miery sú mal. deti zvyknuté tráviť čas s otcom bez prítomnosti matky.

31. Pri rozhodovaní o právach mal. dieťaťa nemožno opomenúť ani Dohovor o právach dieťaťa (v ďalšom len „Dohovor“). Odvolací súd predovšetkým poukazuje na čl. 3 ods. 1 Dohovoru, podľa ktorého záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Narušenie či prípadne pretrhanie citových väzieb medzi mal. H., mal. K. a ich otcom, by však za žiadnych okolností nebolo v najlepšom záujme mal. detí.

32. Aj keď záujem dieťaťa predstavuje jeden zo základných princípov, na ktorých je postavené súčasné rodinné právo, nie je tento pojem právnym predpismi nijako vymedzený. Komentár Výboru OSN pre práva dieťaťa vo vzťahu k najlepšiemu záujmu dieťaťa uvádza: „Koncept najlepšieho záujmu dieťaťa je flexibilný a adaptabilný. Mal by byť prispôbený a definovaný individuálne, vzhľadom na špecifickú situáciu, v ktorej sa deti, ktorých sa to týka nachádzajú, pričom pozornosť by sa mala venovať ich osobným pomerom, situácii a potrebám. V rámci individuálnych rozhodnutí musí byť najlepší záujem dieťaťa hodnotený a stanovený vo svetle špecifických okolností konkrétneho dieťaťa“.

33. Záujem mal. detí vyžaduje, aby sa na ich výchove výraznejšie podieľal i otec, teda mužský prvok, ktorý je schopný pomáhať deťom vhodnou formou pri ich výchove a nezastupiteľným spôsobom sa podieľať na ich postupne sa vyvíjajúcej životnej orientácii.

34. Je nepochybné, že úprava styku mal. detí s otcom sa realizuje už od vykonateľnosti neodkladného opatrenia, teda po dobu viac ako jedného roka, v konaní nebolo nijako preukázané, aby otec nebol schopný po dobu úpravy styku sa o synov postarať bez prítomnosti matky, a preto je v záujme mal. detí, aby udržiavali pravidelný, čo najširší kontakt so svojim otcom a vytvárali si k nemu pozitívnu citovú väzbu. Mal. deti totiž potrebujú k svojmu zdravému osobnostnému vývinu aj kontakt s otcom a jeho otcovské pôsobenie. Vychádzajúc z vyššie uvedeného so zreteľom na práva a najlepší záujem mal. H. a mal. K., ako aj práva rodičov, odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti o úprave styku zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku (§ 388 CSP).

35. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).